

- створення, реконструкція та модернізація дорожньої, рекреаційно-туристичної інфраструктури на основних туристичних маршрутах;
- організації туристично-оздоровчої та екскурсійної роботи серед усіх вікових груп населення області, насамперед дітей, підлітків і молоді;
- підвищення якості та розширення асортименту туристичних послуг, шляхом впровадження нових туристичних маршрутів і тематичних екскурсійних програм;
- відродження і розвиток місцевих ремесел, місцевих фольклорних і культурних традицій, народних звичаїв, обрядів.

За умови комплексного вирішення першочергових проблем туристично-рекреаційного комплексу запропонованими шляхами, Закарпатська область повинна стати високорозвиненим курортно-рекреаційним регіоном міжнародного значення, забезпеченим сучасною інфраструктурою санаторно-курортного господарства.

УДК 911.3

Смочко Н.М.

*Мукачівський державний університет
natasmochko@gmail.com*

Кук Томаш

*Вища школа лінгвістична
м. Ченстохова, Польща*

ТЕМАТИЧНІ ПАРКИ ЯК ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ДОЗВІЛЛЄВОГО КОМПЛЕКСУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Головною особливістю тематичних парків є підпорядкування всіх складових парку (атракціонів, дозвіллєвих заходів, рекреаційних програм, алей, майданчиків, спектаклів) певній темі.

До відомих тематичних парків належать: «Світ моря» (Огайо, США), «Гелаксіленд», (Канада), «Айлендз оф Адвенча» (Флорида, США), «Джазленд» (Луїзіана, США).

Тематичні парки мають на своїй території наукові центри, музеї, міні-парки для дітей («Казкові куточки»), клуби для осіб літнього віку, педагогічні лабораторії, навчальні майстерні. Популярними серед населення є так звані «пригодницькі майданчики», що мають відповідні природні ресурси (вода, скелі, дерева, рослинність), а також пристосовані для дозвіллевих заходів технічні засоби (пожежні машини, міні-майстерні, старі літаки, потяги).

Популярність тематичних парків, значна кількість, сприяли їх розподілу на оглядові, парки атракціонів, аквапарки, парки розваг, пейзажні парки. Парки розваг («Лехі фajn», Пенсільванія, США; «Блекпул плежа біч», Великобританія; «Руф Гарден», Айова, США; «Холлідей», Німеччина; «Голлівуд», Теннессі, США; «Ефтелінг», Німеччина) є своєрідними дозвіллевими комплексами, з кінозалами, ресторанами, танцювальними залами, дитячими парками, майданчиками, клубами.

Пейзажні парки створюються з урахуванням особливостей місцевого ландшафту, підкреслюючи красу, зберігаючи природне різноманіття. Зразками таких парків вважають «Парк богів», «Світ природи», «Королівські володіння» (США).

Особливої популярності в зарубіжних країнах набувають дитячі парки. Їх функціональна особливість полягає в тому, що міські діти мають можливість познайомитися із дикою природою, свійськими та екзотичними тваринами. Педагоги вважають, що таке знайомство має велике значення для емоційного, духовного, творчого розвитку дитини, а дитячі парки є особливо важливими у міському середовищі. Так, дитячий зоопарк у Берліні має озеро, вольєри з тваринами, гральні майданчики, басейн, гойдалки.

Дитячий зоопарк у Відні розрахований на дітей різного віку: маленькі знайомляться з тваринами, старші вивчають значення тваринного світу в житті

людини, особливості тваринного життя. У дитячому зоопарку передбачені розважальні та рекреаційні програми для батьків і дітей.

Дитячий парк «Атогояма» (Японія) поділений на «міський дитячий парк» та «природний парк для дітей». Він має гральну зону, лісову смугу, «майданчик мрій», зоологічний куточок, театральну сцену; парк «Міядзака» (Японія) обладнаний атракціонами, дитячою залізницею, гральними майданчиками, які не завдають шкоди природі. Такі ігрові парки можуть створюватись у будь-якому районі будь-якого міста. Крім ігрових майданчиків, вони пропонують дітям довільне використання ландшафту: галявини, водоймища, каміння, дерева – все, що належить до справжньої нерукотворної природи.

Обов'язковою складовою таких парків є різноманітні майстерні (технічні, авіамоделювання, різблярства), що дозволяє здійснювати у дитячих парках виховні та освітні проекти. Часто дитячі парки створюються при школах (прикладом може бути «Мартін-парк», США), вони передбачають гральні та спортивні майданчики, галявини для відпочинку. Обов'язковим у такому мініпарку є куточок «незайманої», дикої природи.

Парк як дозвілєвий центр реалізує свої функції в різних формах та видах дозвілєвої діяльності:

- театральні (театралізовані свята і видовища, лялькові вистави, фольклорні програми, мистецькі фестивалі, карнавали);
- музичні (виступи рок-груп, музичні фестивалі, концерти, вечори ретро-музики, оперного мистецтва, музичні гуртки, дні музичної культури, вечори авторської пісні);
- просвітні (лекції, диспути, тематичні вечори, дослідження, культурно-просвітні проекти, екскурсії, експозиції, навчання);
- хореографічні (танцювальні шоу, хореографічні гуртки, вечори балету, народного танцю, виступи самодіяльних танцювальних колективів);
- декоративно-прикладні (флористика, декоративне квітникарство, ікебана, бонсай, дизайн, конкурси моди та краси, різблення по дереву, виставки-експозиції, фестивалі ремесел).

Отже, специфіка сучасних тематичних парків полягає в тому, що вони розвиваються як поліфункціональні заклади дозвілльового комплексу; дозволяють поєднати природне середовище з технічними досягненнями, поєднують універсальні і самотутні дозвілльові концепції, сприяють мультикультуралізму паркової діяльності (популяризації культури свого народу та культур народів світу на фестивалях, в ігрових конкурсах, карнавалах, видовищних шоу, національних святах, днях мистецтва, мережі харчування), охороні та збереженні навколишнього середовища, розвитку парків як туристичних центрів (так, наприклад, Діснейленд, Дісней-уорлд, Євродіснейленд є міжнародними туристичними центрами; озеро Тахо (Національний парк штату Каліфорнія) є туристичною меккою для американців); демократичності та доступності паркового обслуговування (тісна взаємодія парків, їх культурної, виховної, охоронної діяльності з щоденним життям, бажаннями та проблемами населення).

Економічну ефективність тематичних парків будь-якого виду визначає кількість їх відвідувань, що забезпечує рентабельність функціонування. Тому тематичні парки постійно розвиваються й модернізуються, удосконалюють перелік послуг та дозвілльові програми.

Робота тематичних парків як дозвілльових центрів вимагає подальшого вивчення та об'єктивного аналізу. Адже парки зарубіжжя, крім багатющого позитивного досвіду, мають і свої недоліки, до яких можна віднести:

- непристосованість рекреаційних зон для інвалідів;
- низьку кваліфікацію персоналу;
- відсутність дозвілльових програм для соціально незахищених верств населення;
- загострення проблем охорони навколишнього середовища (руйнація ґрунту, засмічення лісів, зростання кількості пожеж).

Не можна не сказати й про те, що активний розвиток дозвілльової індустрії негативно позначився на житті національних меншин (наприклад, в США майже всі індіанські резервації розташовані на дикій місцевості у штатах

Арізона, Нью-Мексіко, Монтана, Південна Дакота, відкрито для масового відвідування). Інтенсивне використання індієських територій з туристичною метою розпочалося ще у 60-і роки ХХ ст., проте розвиток туризму на землях індієців не зняв, а навіть загострив проблему дискримінації.

Однак тематичні парки вважаються найдоступнішими дозвілєвими закладами, розрахованими на відвідувачів будь-якого віку та соціального стану, спроможними надати населенню різноманітні культурно-просвітні, видовищні, спортивні, рекреаційні послуги.



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>